

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ephesini Concilii Generalis Pars III. Sub Cælestino papa I. anno CCCCXXXI.

Parisiis, 1644

Procli Archiepiscopi Constantinopolitani ad Armenos, de fide.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15241

PROCLI ARCHIEPI-
scopi Constantinopolitani
ad Armenos, de fide.

*Dei amantissimis ac religio-
sissimis episcopis & presby-
teris & archimandritis per
uniuersam Armeniam or-
thodoxæ sanctæ ecclesiæ,
Proclus in Domino gaudere.*

NON mediocriter, fratres,
animum rationemq; no-
stram violento mœrore confu-
dit ac fauciauit rumor nouello-
rum ac fallacium zizaniorum,
quæ nuper in vestra regione
communis ille nostræ naturæ
inimicus callide superfemina-
uit. Solet enim tristium rerum
rumor intolerabili vulnere ani-
mum percutere nondum eius-
modi exercitationibus asue-
tum: tantoque acerbius ferit,
telaque altius infigit, quanto
periculum non in concreta cor-
poris natura sistit, sed gliscente
fama subtiliorem animi statum
obsidet, sermone dispergens
preciosam illam fidei vestem
aut discissam esse, aut prorsus
deprædatione sublatam. Om-
nem etenim virtutem ii expe-
tendam putant, in quibus ra-
tionis vis non fuerit culpa na-
turæ materialis obscurata. om-
ne quoque vitium a prudenti-
bus viris iure fugiendum cen-
setur, quippe cum ex aduerso
pugnet cum ipsa natura eo ipso
quod est contra naturam. Sicut
enim id quod vtile est eligenti-
bus, necessario tuendum est, ita
quod eiusmodi non est, ac po-
tius contrarium, aut præfens
repellendum est, aut si metuitur, ne eueniat solícite præcauendum.

ΠΡΟΚΛΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙ-
σκόπου Κωνσταντινουπόλεως, πρὸς
Αρμενίους, περὶ πίστεως.

Τοῖς θεοφιλεστάτοις καὶ θεοσεβέστατοις
ἐπισκόποις καὶ πρεσβυτέροις καὶ
ἀρχιμανδρίταις τοῖς οὖσι κατὰ
πᾶσαν τὴν Ἀρμενίαν τῆς ὀρθο-
δόξου ἀγίας ἐκκλησίας, Πρόκλος
ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΟΥ μετελεύσας, ἀδελφοί, συνέ-
χεον ἡμῖν τὴν ψυχὴν καὶ τὸ
λογισμὸν τῆ τυραννῶς λύπη, ἢ ἐπρω-
σεν ἡ φήμη τῆς νεαρῶν τῆς ἀπάτης
ζιζανίων, ἀπὸ ἐναγχοῦ τῆ ὑμετέρᾳ
πανούργως ἐπέσπειρε χάσθ' ὁ κοινός
τῆς φύσεως ἐχθρός. πληθεῖν γὰρ ἀ-
φορήτως ἐπὶ τῆ ἀπθουκτῶν εἰώθεν ἀκοή
τὴν μήπω παρογυμαδεῖσιν ἐν τῇ
τσιαύτῃ μὴτέτῃ ψυχῇ. καὶ τοσούτω
πλέον χαλεπώτερον τῆ βλάβει, καὶ βλά-
δοις εἰσώδοσαι τὰ βέλη, ὅσω τὸ κίν-
δυνον οὐ περὶ τὸ τῆ σώματος ἴσησι πα-
χύνεται, ἀλλὰ τὸ αὐλον πολιορκεῖται
φήμας, τὸ ἐνημιον τῆ πίστεως διαφυλ-
λοδοσαι, ἢ ἐλεεινῶς διερρήχθαι, ἢ παντε-
λῶς σεσυληθαι ἡμάπον. πᾶσα μὲν γὰρ
δρετὴ παρὰ τοῦ οὐρανοῦ ἰσχυρῶς, τοῖς
λογισμὸν μὴ ἀμαρτυροῦσιν ἰσὺ
τῆς ὑλῆς. πᾶσα δὲ κακία βδελυκτὴ
ἐκ ἀπεικίας τοῖς εὖ φρονόδοι κρίνει,
οἷα δὲ κατ' ἐνδυσπότητα πολεμοδοσαι
τῆ φύσιν τῶν παρὰ φύσιν. ὡσαυτὶ γὰρ
τὸ συμφέρον τοῖς ἀγρομέτοις, ἀναγ-
καίως παρὰ μάχην, οὕτω τὸ μὴ τοιοῦ-
τον, ἀλλ' ἀντικείμενον, ἢ παρὸν ἀποβο-
λῆς ἀξίον, ἢ παρὰ τοῦ οὐρανοῦ τὸ μὴ
συμβεβῶαι, φρονήσις ἐκ ἀλλότῃ.

Αρετῆς μὲν οὐκ εἶδη πολλά. διαφό-
 ρος δὲ ὤρεσαντο περὶ ταύτης, οἱ τε
 ὑπὸ πλανῆς * ἀρχαῖοι Ἕλληες, καὶ
 τὸ ἀκριβῆς τῆς διακρίσεως ὑπὸ τῆς
 τῶ θεῶν ἀγνοίας ἑπιοποῦντο· καὶ
 Ⓞ διὰ πίστεως τῶν ὀφθαλμοῦ τῆς
 διανοίας πεφωτισμένοι χειριστοί,
 καὶ περὶ Ⓞ τῆς δικαιοσύνης ἥλιον
 ηὐδυνῶς διὰ τῆς ὁμολογίας ἀπενίξεν
 δυνάμει. Ⓞ μὲν γὰρ ποῖς οἰκείοις
 λογισμοῖς ὡσπερ ἐν σκοτεινῷ περ-
 πλάοντες, καὶ ἀνηγεμόντων ἔχοντες
 ὑπὸ πλανῆς Ⓞ νοῦ, ἑπιοφα-
 λαῖς ὀδύνοισι ποῖς λογισμοῖς μόνων ἐν
 οἷς δογματίζοισι ψευδῶν τῶ βέ-
 ουσαν ἐξασπὸν τῆς ὀφθαλμῶν φύσιν·
 τὸ δὲ τῆς ἀληθοῦς θεωρίας ὄμμα, ἢ
 ἀμβλυώπιοις ὑπὸ χρόνου, ἢ πηρο-
 δύντες ὑπὸ πλανῆς ἀπόλεσαν· καὶ
 φασιν ἄρετῆς τέσσαρα εἶδη εἶναι, δικαιο-
 σύνην Φημι, καὶ Φρόνησιν, σωφροσύ-
 νην τε καὶ ἀνδρείαν· ἀπὸ εἰς ἐκ καλὰ δο-
 κεῖ τυχεῖαν, χθαμαλὰ τε ἔρπει, καὶ
 περὶ γλυπῆς, καὶ κατώτερον τῆς τῶ
 οὐρανοῦ τυχεῖαν ἀψίδος, ἀνδρείαν γὰρ
 φησάντες πῶν περὶ τῶ ἕλλω πάλω·
 καὶ σωφροσύνην, τὸ κατὰ τῶν παδῶν
 κρατος· καὶ Φρόνησιν, πῶν ἐν ταῖς πο-
 λιτείαις ἄριστον ἐκείνου· καὶ δικαιο-
 σύνην πῶν ἄριστον τῶ ἰσομεεῖδα,
 τῶ βίω ὡς γε ἐνόμισαν, ἄξιον ἐνο-
 μοδέτησαν· χαλινώσαντες τῶ ὀφθα-
 λμῶν ἐφ' ἐκάτερον πῶν πλείονος ἀμε-
 τεῖδαν· ὑψηλὸν δὲ καὶ τῆς ἀφροσύνης
 * λέξεως κρείττω· οὐδὲ νοῆσαι οὐδὲ
 ἐκδέσθαι ἢ ἠδυνῶσαν· ἀλλὰ τῶ ἀσυ-
 νέτω τῆς πεπρωμένης καρδίας βια-
 σάμενοι τὸ γὰρ ἐπ' αὐτοῖς πῶν ἄρετων,

Virtutis igitur multæ sunt spe-
 cies. hanc autem varie defini-
 rūt, siue Gentiles qui errore du-
 cuntur, & quorum discernendi
 subtilitatem ignoratio diuinita-
 tis obscurat; seu Christiani, qui
 fidei luce mentis oculos illumi-
 natos habentes, solem iustitiæ
 per confessionē clarius intuentur.
 Illi namque in suis cogita-
 tionibus velut in tenebris offen-
 dentes, & propter anticipatam
 opinionem animum habentes
 duce ac rectore destitutum, sua-
 rum ratiocinationum ductu pe-
 riculosum iter ingrediuntur; ni-
 hil in iis quæ decernunt, præter
 fluxam & instabilem visibilibium
 rerum naturam attrectantes,
 cum veræ contemplationis ac-
 ciem aut vi temporis hebetem
 habeant, aut erroris vitio obca-
 catam amiserint. Aiunt enim
 quatuor esse species virtutis,
 id est, iustitiam, prudentiam,
 temperantiam ac fortitudinem:
 quæ licet bonæ atque honestæ
 esse videantur, humi tamen re-
 punt, & circa terram innatant,
 & longe inferiora sunt caelesti
 fastigio. Cum enim fortitudi-
 nem dixerint quæ aduersus ma-
 teriam luctatur, ac temperan-
 tiam quæ vitia passionisque su-
 perat, & prudentiam quæ in
 gubernatione reipublicæ plu-
 rimum pollet, iustitiam præ-
 terea optimam illam æqualita-
 tis distributionem, huic quidem
 vitæ, vt ipsi putabant, ordinem
 constituerunt, cum hac defi-
 nitione illam in vtramque par-
 tem excessus immoderantiam
 repressissent: sed sublimius ali-
 quid, & præsentī vitæ præstan-
 tius neque cogitare, neque exprimere potuerunt: sed per obscura-
 ti cordis insipientiam, quantum in ipsis fuit, virtuti vim afferentes,

* ἢ. ἀξίως
μῆρι

* ἢ. ἀξίως

cam in his tantum quæ videntur incluserunt, nihilque illi sublimè & cælesti conuersationi perfimile concesserunt. Qui vero per fidem illuminatos habent oculos cordis, quorum instructor ac magister est beatus Paulus, virtutem definierunt esse quæ nos ad Deum euehit, & ea quæ in terris sunt, ordinate moderatur. Itaque hic ipse vir in omnibus celebrandus, multas enumerauit species virtutis, sed tria hæc præcipua prædicauit, fidem, spem, caritatem: ex quibus fides quæ supra naturam sunt largitur hominibus, rebus intelligibilibus admiscens cum qui adhuc materiale indumentum gestat multis passionibus obnoxium. nam quæ angelorum, reliquarumque incorporearum virtutû natura propter excellentiam ignorat, eorum scientiam hominibus qui humi repunt, & in terra volutantur, largitur fides, cum ad regalem thronum quem nullæ claudunt figuræ, perducatur, & illius principio carentis & increatæ naturæ clarum splendorem immitat, suoque fulgore non modo sensuum caliginem expellat, verum etiam quidquid hic crassum & nubilum est, a nostro intellectu discutiat. Facit enim vt ea clare conspiciat, quæ eo ipso quod ad ea pertingi non potest, conspiciuntur, & eo ipso quod sunt inaccessa, comprehenduntur. Spes autem efficit non vt belle somniemus, vt ita dicam, sed vt strenue in præsentibus futura teneamus; cum firma illa certitudo id quod tempore nondum est præsens, cogitationi perinde ac si iam adesset, exhibeat, & quæ expectantur, pene sub aspectum perducatur.

FIDES.

SPES.

τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν ἀεὶ κλείουσι
μόνον, μηδὲν συζωήσαντες ἔχον ὑψη-
λόν τε καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν δικαιοσύνης
ἐφάμιλλον. Ὁ δὲ γε πεφωτισμένοι
διὰ πίστεως τῶν ὀφθαλμοῖς τῆς καρ-
δίας, ὧν καθηγητὴς καὶ διδάσκαλος, ὁ
μακάριος ὑπαρξὶς Παῦλος, δὲρετῶν
ᾤείσαντο τῶν πᾶσιν ἄλλοις θεῶν ἀναπτε-
ροδοῦσαν, καὶ τὰ θεῶν γινώσκοντες ἐπιδα-
λουροῦσαν. Τίγαροῦν αὐτὸς εἶπεν ὅτι
ἐν πᾶσιν ἀοιδίμος, πολλὰ μὲν ἀπρη-
μῆσεν δὲρετῆς εἶδη· τρία δὲ τῶν ταύτων ἐξ-
αιρέτα ἀνέβησεν· πίστιν, ἐλπίδα, καὶ
ἀγάπην· ὧν ἡ μὲν πίστις χαρίζεται τοῖς
ἀνθρώποις τὰ ὑπὲρ φύσιν, τοῖς νοητοῖς
ἤδη καταμικρῶσα ἐπὶ φοροῦντα τὸ
πολυπαθὲς τῆς ὑλης ἰμάτιον· ἂν γὰρ ἴδῃ
τῶν ἀγγέλων ἐν τοῖς ἀσάρκων δυ-
νάμεων ἠγνόησε διὰ μέγεθος φύσις,
τούτων τῆς χαμαὶ βαδίσεισιν ἐπὶ τῆς
γῆς κυλινοδυσίμοις ἀνθρώποις τὴν ἐπι-
σημίαν χαρίζεται ἡ πίστις, πρὸς ἀρχου-
σά τε τῶν βασιλικῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων θεό-
νων· καὶ ἀκριβῆ τῶν ἑλλομενῶν ἐνείσαται
τῆς ἀναρχοῦ ἐκείνου φύσεως, τῆς τε
οικείας ἀσραπῆς, καὶ τῶν ἀγγέλων τῶν ἀ-
δύστων ἀπελευθέρουσα, καὶ εἰς πᾶσιν καὶ
νεφάρδεις τῶν τῆδε τῆ νοῦ δόξασήσασα.
ποιεῖ γὰρ τρανῶς ἐκείνα ὁρᾶν, ἀπὸ μὴ
φθάνεσθαι ὁρᾶται, καὶ τῶν ἀπεροσίτων
καταλαμβάνεται. Ἡ δὲ ἐλπίς ἐκ ὀνει-
ροπολεῖν ἀξίως ὡς αὐτὸς εἶπεν, δι-
λὰ θνητῶν κρατῶν ἐν τοῖς παροῦσι
παρασκιάζει τὰ μέλλοντα· τῆς ἀ-
μφιβόλου πληροφορίας τὸ μήπω
πρὸν τῶν χρόνων, ὡς ἐνεσὼς ἦδη τῶν
λογισμῶν ἐγκειμένους, καὶ σχεδὸν τὰ
πρὸς δοκῶν ἴσως ὄψιν ἀγούσης.

ἴσως

ὑπερβάσαι ἢ ἢ ἐλπίς τὰ ἐμποδῶν
 κωλύματα, σιωπῆει τὸ ποιοῦν πρὸς
 τὸ ἐφόδιον, τὸ ἀπαρρῆον τῆς χροῦν
 τῆς τῆς μὴ γινώσκουσιν. Ἡ δὲ ἀ-
 γάπη, τῆς καθ' ἡμᾶς μυστηρίου ὅτι τὸ
 κεφάλαιον· αὐτὴ ἢ τὸ θεῖον λόγον
 ὅτι τῆς αἰεὶ παρόντα, ἐλθεῖν διὰ σαρκῶς
 ἐδυσώπησεν. ἐκάτῃ αὖτε πίνω ἀλλή-
 λαις συμβαίνει, ἢ μὴ γὰρ πίστις ἐσοπῆρον
 ὅτι ἀγάπης· ἢ δὲ ἀγάπη, βεβαίως
 ὑπερβάσαι πῆσας. πιστόν μὲν ὅτι ὁ θεὸς
 λόγος ἀπαθῶς ἐσαρκώθη, ἢ βίσεως
 πιστόν μὲν· αὐτὴ ἢ τῆς ἡμετέρας σω-
 τηρίας ἢ κρηπίς· ἀλλὰ καὶ ἀγαπῶν
 ἢ δὲ ἡμᾶς τὴν τῆς δούλου μορφῆς
 λαβόντα· καὶ μὴτε φύσεως ἢ πῆ-
 ὑπομείναντα, μὴτε περὶ δὴ τῆς
 τελέει ἐργασάμενον. Πᾶς τῶν χει-
 σταδῶς ὁ μὴ πλουτῆς πῆσας, ἢ ἐλπίδι,
 καὶ ἀγάπῃ, ἐκ ἔστιν ὁ λέγεται. ἀλλ' εἰ
 καὶ δοκεῖ πολλάκις δουραζομένη τὸ σω-
 μα, καὶ τῆς τῆς ψυχῆς παθῶν ἐλθε-
 ριάζειν, τὴν ἢ τῆς μόνου δρεπῆ
 κατὰ τῶν, τῆς τῆς νίκης σεφῶν ἐκ
 ἀξιοδοτα, οἷα δὲ πρὸς ἐκείνους τῆς το-
 λογία μὴ φάσας τῆς βεβαδὴ τῶν ὄντα
 τῆς σεφῶν. πῆσας πίνω κατὰ πρὸς
 φῆσας, πῆσας τῆς δρεπῶν ὑπερβάσαι κε-
 φάλαιον, φυλατῆς ἀνὸς οὐδενος, μη-
 δὲν κίβδηλον ἐπαρρημῆ ἐκ λογισμῶν
 ἀνθρώπων· μὴτε μὲν βεβήλοισ* κε-
 νοφωνίας ἢ πῆσας μὴ, ἀλλ' εἰσω
 τῆς ἀγαθῶν τε καὶ ἀποστολικῶν
 μῆσας ὅσον· μηδένος τῆς μῆσας
 ἀρετῆς τῆς δὲ τῆς ἐσώθη, καὶ
 τῆς ἐν τῶ βαπτίσματι τῆς γλώτῃ ἐξ-
 ρογαφῆσας. ἀποπέμπεται ἢ τὸ
 ὑψος τῆς πῆσας πῆσας ἐφοδον ἢ
 σῆσας, καὶ πόλιαν, οὐ μόνον ἀνθρώπων,
 omnem audaciæ impetum conatumq; repellit non modo humanum,

Concil. Tom. 6.

Spes enim obiecta impedimenta
 transgrediens, desiderantē cum
 desiderato connectit, fluxamq;
 temporis naturam futurarum re-
 rum comprehensione superat.
 Caritas vero sanctæ religionis
 nostræ caput est. Hæc namque
 Deum Verbum cum præsens iu-
 giter esset in terris, ad nos per
 carnem venire persuasit. Ambæ
 igitur inter se conueniunt. nam
 fides speculum est caritatis, &
 caritas confirmatio fidei. Cre-
 dimus Deum Verbum citra pas-
 sionem incarnationem, & pie cre-
 dimus. hæc namque salutis no-
 stræ fundamentum est. quin et-
 iam diligimus eum qui propter
 nos formam serui suscepit, ita
 ut nec mutationem ullam suæ
 naturæ subiret, neque Trinitati
 accessionem faceret. Omnis ita-
 que Christianus qui non est fide
 & spe & caritate diues, id non
 est quod dicitur. atque etiam si
 corpus suum in seruitutem redi-
 gere videatur, & ab animi pas-
 sionibus esse liber, cum virtutē
 tantummodo moralem perfecere-
 rit, victoriæ coronam haud conse-
 quetur: quippe qui ad illum
 per agnitionem diuinitatis mi-
 nime peruenerit, qui coronarū
 est distributor. Fides igitur, quæ
 omnium, sicut prædixi, virtu-
 tum est caput, sincera seruetur,
 nihil ex humanis ratiocinatio-
 nibus adulteratum admittens,
 neque profanis vocum nouita-
 tibus inquinata, sed intra euan-
 gelicos & apostolicos terminos
 consistens, ita ut nemo præter
 eam aliquid audeat, per quam
 saluati sumus, & quam in ba-
 ptismate linguæ ministerio scri-
 psimus. Nam sublimitas fidei

CARITAS.

Qualis esse
 debet fides.

* κρηπίς
 Διονύσιος.

Iii

Galat. 1.

verum etiam ab incorporea natura sublimiter admotum, beato Paulo dicente: *Si nos aut angelus de celo euangelizauerit uobis prater id quod accepistis, anathema sit.* In ministrandi namque ordine locatus est angelus, non dogmata praescribendi: & periculofum sane est non in eoque ordine consistere in quo collocatus est, sed ea quae supra naturam suam sunt, aggredi. Itaque etiam si qui id ausus, naturae suae afferat auctoritatem, praedicationis nouitas ne recipiatur. Igitur quae accepimus, vigilantissime seruemus, defixam semper in fidei thesauro animi aciem habentes. Quid autem e scripturis accepimus, nisi hoc profus? Quod Deus verbo mundum condidit, & creaturam quae prius non erat, produxit: quod lege naturali rationale animal honestauit: quod eius libero arbitrio mandatum dedit, indicans quid expediret, ut optima electione quod erat noxium vitaret: quod etiam ille uoluntarius hominis ad deteriora motus contumacem expulit a paradiso: quod praeterea per patres ac patriarchas, per legem, & iudices & prophetas ille formator naturam erudiuit, ut peccata respueret, iustis actionibus studeret: quod postremo cum uolentibus nobis peccatum dominaretur, diabolus uero in poenam delinquendi commune naturae totius exitium exigeret, quippe cum lex naturalis obscurata esset, & scripta contemneretur, & quamuis prophetae monerent utpote homines quae facienda essent, non tamen a uitio ac pernicie liberarent,

ἀλλὰ καὶ ὑπὸ φύσεως ἀσάρκου κορυφουμένη, τῆ μακαρίου Παύλου βοῶντος· ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἀγγελὸς ἐξ οὐρανῶν διαγγήσεται ὑμᾶς παρὰ τὸ ᾧ ἐλάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. λειτουργεῖν γὰρ ἀγγελὸς ἐπέχθη, οὐ δογματίζειν. καὶ ἑπιποφάλης τυχεαίει τὸ μὴ ἕκαστον ἐν οἷς ἐπέχθη ἐμμύσειν, ἀλλ' ἐπιχερεῖν τοῖς ὑπὲρ φύσιν. ὥστε εἰ καὶ τὸ τῆς φύσεως ὁ ἑλμῶν ἐπέχθητο ἀξιοπίστον, ἀπαράδεκτος ἔστω ἡ καινοτομία τοῦ κηρύγματος. φυλαξάμενοι τῶν αὐστηκῶν ἀπὸ ἑλεῖν, ἀμετεώρουν αἰεὶ ἐπὶ τῷ ἔργῳ τῆς πίστεως, τὸ τῆς ψυχῆς διανοίγοντες ὄμμα. ἡ δὲ ἐκ τῶν γραφῶν ἀπὸ ἑλεῖν, ἢ πάντως τῆτο; ὅτι ὁ θεὸς ἐδημιούργησε λόγον τὸ κόσμῳ, καὶ παρήγαγεν οὐρανὸν οὐρανὸν τῶν κήπων· ὅτι νόμου φρικῶν τὸ λογικὸν ἐπίμυσε ζῶον· ὅτι δέδωκεν ἐν πολλῷ τῷ αὐτεξοσίῳ, ὑποδύσει τὸ συμφέρειν, ἵνα φύγη τῆ καλλίστη ἀβρῆσά τὸ βλάπτειν· καὶ ὅτι ἐδελοῦσιος παρὸς τὸ χεῖρον τῆ ἀνθρώπου ὁρμὴ ἐξέεισον ἐποίησε τὸ ἀπειθῆναι τῆ παραδείσου. ὅτι διὰ πατέρων, καὶ πατελαρχῶν, καὶ νόμου, καὶ κριτῶν, καὶ παροφνητῶν ἐπαύδωσεν ὁ πλάσης τῶν φύσιν, κατὰ φρονεῖν μὲν τῆ ἀμδρταῖν, φρονήζειν δὲ τῆ δικαιοπραγεῖν. ὅτι τέλος ὡς ἐπεκράτει βουλομένων ἡμῶν ἡ ἀμδρτία· ὁ δὲ διάβολος δίκην τῆ πλημμελεῖν ἀπῆται τῶ τῆς φύσεως πανωλεθρίῳ, οἷα δὲ καὶ τὸ φρικτὸν νόμου ἀμαυροῦνται, καὶ τῆ γραφῶν φαυλιθῆνται, καὶ τῶ παροφνητῶν ὡς ἀνθρώπων ὑπομνησαντῶν τῆ παρακτεῖν, ἀλλ' ἐκ ἐξαρπασάντων τῆ χεῖρον.

αὐτὸς ὁ θεὸς ὁ ἀρχιμάχος ἔ ἀναρχος
καὶ ἀπερίγραπτος καὶ παντοδύναμος
λόγος, ἐλθὼν ἐσαρκώθη. τὸ γὰρ
δυνατὸν ἄνω ἀπὸ βουλομένης ἔ
λαβὼν τὴν τοῦ δούλου μορφὴν, ἐγένετο
σαρξ καὶ ἐτέχθη ἐκ παρθένου,
πανταχοῦ βουλομένης δεῖξαι, ὅτι καὶ
ἀλήθειαν γέγονεν ἀνθρώπος. ἀναγκαιώς
γὰρ τῆ φύσιν ἄρρεπὸν αἰ δερ-
καὶ καὶ τὰ χήματα, καὶ τὰ πάθη.
οὐδὲ γὰρ λέγει ὁ διαγρηγιστὴς ὅτι εἰσπλ-
θεν εἰς τέλειον ἀνθρώπον, ἀλλ' ἐγένετο
σαρξ. ἐπὶ αὐτῷ τὴν καταβολὴν
τῆς φύσεως φθάσας, καὶ εἰς τὴν δερ-
κὴν τῆς γένεσεως ἀναδραμῶν. ὡσαύ-
τῳ γὰρ ὁ ἁγιογράφος καὶ φύσιν ἀνθρώπου,
ἐκ βίτης τέλειος τῆς ἐνεργείας πε-
ρθεῖσιν. ἀλλ' αὐτὴ ἡ καταβολὴ τῆς φύ-
σεως, περθεῖται γίνεται σαρξ. εἶτα τῷ
χρόνῳ κατὰ μικρὸν περθελαμβάνει τὰ
περθε ἀσχηπτόν τῷ ἀσχηπτόν τε
καὶ ἐνεργείαν συντελούσας δυνάμεις.
οὕτως ὁ θεὸς λόγος ἐπὶ αὐτῷ τὴν δερ-
κὴν καὶ βίαν τῆς ἀνθρώπειας γένε-
σεως ἀναδραμῶν, περθεῖται γέγονε
σαρξ. οὐ τραπὴς εἰς σαρκα, μὴ γέ-
νοιτο. μὴ γὰρ ἡ θεότης ἀλλοιώσεως
ἀνώτερον. ἐπεὶ γὰρ τὸ τρεπτόν, ἀρ-
ρεούσης φύσεως πάθος. τῆς ἡ αἰδίου
καὶ ἀει ὡσανύτως ἐχούσης τὸ ἀτρεπτό
ἴδιον. Φαίδῳ οὖν ἐκατὰ τὰς καχεμῆμοι
τῆς γραφικαῖς φωνῆς. ὅτι καὶ ἐγένετο
σαρξ, καὶ ἔλαβε τὴν τοῦ δούλου μορ-
φὴν. καὶ ἐκείνη δισθεῖς νοοῦ μῆμα,
σωτηρίας ἡμῶν πυχαίνει ἀπέρματα.
διὰ μὲν γὰρ τὸ ἐγένετο, τὸ ἀδιαίρετον τῆς
ἀκρας ἐνώσεως ὁ διαγρηγιστὴς ὑπαμνί-
τε. ὡσαύτῳ γὰρ ἡ μονὰς ἐκ ἀν τμηθείη
εἰς μονάδας δύο. ἡ γὰρ εἰς ταῦτα δια-
ρουμένη, ἐκ ἀν εἶη μονὰς, ἀλλὰ δύο.

Concil. Tom. 6.

tum denique Deus ipse figura
carens, sine initio, incircumscrit-
ptus & omnipotens Verbū ad-
ueniens incarnatum est: aderat
enim illi posse cum vellet: &
formam serui accipiens caro fa-
ctum est, & natum ex Virgine,
vbique volens ostendere vere se
hominem factum. ipsam enim
naturam necessario & initia &
habitus & passiones consequun-
tur. Neque enim dicit euange-
lista in hominem iam perfectum
introisse, sed carnem factum
esse, ad ipsa nostræ naturæ pri-
mordia perueniens, & ad ipsa
generationis initia recurrens.
Sicut enim qui naturæ ordine
gignitur homo, non statim per-
fectus ad operandum prodit, sed
ipsa naturæ initia primum caro
fiunt, deinde tempore progred-
iente paulatim vires accipiunt
quæ ad integritatem sensuum &
operationū conferant, sic Deus
Verbum ad ipsa initia radicem-
que generationis humanæ re-
currens, primum caro factum
est, non quod in carnem sit ver-
sum, absit; manet namque diui-
nitas omni mutabilitate supe-
rior; mutatio enim, naturæ
fluentis est passio, sed perennis
illius ac semper eodem se habentis
modo naturæ, incommutabilis
est propria. Fatemur igitur
vtrisque scripturæ vocibus
vtentes, & carnem factum esse,
& serui formam accepisse: &
vtræque pie intellectæ salutis
nobis sunt semina. Nam per id
quod dixit, Factum est, indiui-
duam summæ vnionis vim eu-
angelista subindicat. Vt enim
vnitas diuidi in duas vnitates
non potest, nam si diuidatur,
iam non erit vnitas, sed dualitas;

Iii ij

Exod. 7.

sic quod per summam vnionem est vnus, nunquam in duo diuidetur. Porro verbum, Accepit, naturæ immobilitatem declarat. Nam quia omne quod fit, aut ex non existente fit, vt cælum quod ante non erat; aut ex aliquo extante in aliud conuertitur, vt Nili fluuenta ex aquis in sanguinè sunt mutata; & neutrum diuinæ naturæ congruit; neque enim ex nullis extantibus productus est qui nunquam initium habuit, neque ex aliquibus extantibus immutatum illud incommutabile Verbum; ideo diuina scriptura vt per vtrumque verbum & immutabilitatem deitatis, & mysterii indiuiduam vnitatem indicaret, Factum est, dixit, & verbum, Accepit, pronuntiauit, vt priore verbo vnitatem personæ commendaret, altero autem immutabilitatem naturæ prædicaret. Deus igitur Verbum factus est homo perfectus, sed ita vt miraculum quod intelligentiam superat, immutabilem naturam non imminuerit. Sed id fide didicimus, non inquisitione comprehendimus. Ac factus homo, cognato secundum carnem generi per id quod erat similiter passibile salutem tribuit, cum peccati quidem debitum, tamquam homo pro omnibus mortuus, persoluisset, destruxisset autem tamquam execrator mali Deus illum qui habebat mortis imperium, id est diabolum; & legem esse possibilem ostendit, omnem implendo iustitiam, naturæque nostræ pristinam nobilitatem restituit, in eo quod homo factus, naturam a se de terra formatam

ούτως τὸ ἐν κατὰ τὴν ἀκρῶν ἕνωσιν ἐκ αὐτῆς διαμεριθεῖν εἰς δύο. τὸ δὲ, ἔλαβε, βοᾷ τὸ ἀρετῆς τῆς φύσεως. ἐπειδὴ γὰρ πᾶν τὸ γινόμενον ἢ ἐξ ἐκόντος γίνεται ὡς ὁ οὐρανὸς μὴ κωλύσθαι ἄν' ἢ ἐκ τῆς ὑπερβαίνοντος ἀλλοιοῦται, ὡς τὸ Νειλῶνον ρεῖθρον ἐξ ὕδατος εἰς αἷμα μετεβλήθη· ἐκάστα δὲ ἐπὶ τῆς θείας φύσεως διάρμυσα· οὔτε γὰρ ἐξ ἐκόντων παρήχθη ὁ αἰετῶν ἀρχὴ· οὔτε ἐξ ἐκόντων ἐστράπη ὁ ἀναλλοίωτος λόγος· διὰ ποῦτο δὲ ἐκατέσθην καὶ τὸ ἀρετῆς, τῆς θεότητος, καὶ τὸ ἀδιαίρετον τῆς μυστηρίου, ἡ θεία ὑπεμφάνουσα γραφή τὸ, ἐγγύετο, εἶπε· καὶ τὸ, ἔλαβεν, ἐκήρυξεν· ἵνα διὰ μὲν τῆς κωλύσεως, τὸ ἐνικὸν ποῦ κωλύσεως παραστήσῃ· διὰ δὲ τῆς ἐπέου, τὸ ἀναλλοίωτον τῆς φύσεως ἐκβοήσῃ. Εγγύετο τῶν ὁ θεὸς λόγος, τέλειος ἀνθρώπος· οὐ κολοβώσαντος τὴν ἀρετῆς φύσιν ποῦ ὑπερῆν ἔνοιαν δαύματ'· ἀλλὰ πῆσθ' τὸ τῶν μεμαθήκαμεν, ἐκ ἐρώνη καπιλείφαιμ'· καὶ γινόμενος ἀνθρώπος, σώζει τῶ ὁμοιοπαθεῖ τὸ κατὰ σάρκα ὁμόφυλον γένος· ἐκίπσας μὲν τῆς ἀμάρτιας τὸ χέρος τῶ ὑπερῆν ἀπάντων ἀποθανεῖν ὡς ἀνθρώπος· καθαρῆσας δὲ τὸ κρεττὸν ἐργοντα τῆς θανάτου, τυτέστ, τὸ διάβολον, ὡς μισοπῆνρος θεός· ποῦτε νόμου τὸ διωπατὸν ὑπεδέξθαι διὰ ποῦ πληροῦσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. καὶ τῆ φύσθ' τὴν κωλύσεως ἀνθρώπιαν ἀπέδωκεν διὰ τῆς ἡμῶσαι τῶ ἐνανθρωπήσθαι τὴν ἐκ γῆσ παρ' αὐτῆς διαπλαθεῖσαν φύσιν. Εἰς τῶν ὅσθ' ἵός·

honorauit. Vnus igitur est Filius:

τελλάδα ἢ ὁμοούσιον παροικουού-
 τις, τέταρτον τῷ θεῷ ἐκ ἐπισ-
 φερομένη· ἀλλ' ἐστὶν εἰς υἱὸς ὁ δια-
 ραχὸς ἐκ πατρὸς γεννηθείς, δι' οὗ τὸ
 αἰῶνας παροικουῦν γεννηθῆται· ὁ σω-
 αίνος τῆ ρίζῃ κλάδος, ὁ δὲ ῥόστος ἐκ
 πατρὸς ἐκλαμψας· ὁ ἀχωρείστος τῷ
 νοῦ παροικῶν τε, καὶ μόνων λόγῳ. εἰ
 ἢ καὶ ἐπὶ γῆς ὠφθη, ἀλλὰ τῷ γε-
 νηθέντι ἐκ ἐχωρείσθαι. ὅσα ἡδέλησε
 σῶσαι ὃν ἐπλασε, καὶ ἔσωσε γε, μή-
 τρεδν οἰκήσας πλὴν κοινῶ τῆς φύσεως
 πύλλω, λὼ καὶ τῆ οἰκήσας διλογήσας,
 καὶ τῆ γενήσας σφραγίσας, ἔδειξε τῷ
 ἰσῆρ φύσιν τῶν, ἑαυτὸν ἰσῆρ λό-
 γον ἐκδηροῦσθαι. Οὐκ ἄλλος οὐ-
 ὁ Χριστός, καὶ ἄλλος θεός, ὁ θεός
 λόγος· δύο ἢ υἱοὶ ἐκείνα φύσις ἐκ
 οὐδέν· ὁ μόνος μονογενῆ ἐγενήσεν.
 ἔνθα ἢ ἐκ ἐστὶ συζυγία τῆς ἰσῆρ
 ἰσῆρ, ἐκεῖ οὐχ ἕτερον δυαδὲ τῆς
 ἰσῆρ. ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ
 Χριστοῦ πᾶν γόνυ κάμπτει, ἐπουρα-
 νίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ καταχθο-
 νίων. εἰ δὲ ἄλλος ἦν ὁ Χριστός παρὰ
 τὸν λόγον, ἀναγκαίως ψιλὸς ἀν-
 θεοπος ὁ Χριστός, καὶ τῆς ἐμπλή-
 κτων λόγον. εἰ δὲ ψιλὸς ἀνθεοπος ὁ
 Χριστός, πῶς καὶ τῆς φύσιν αὐτὸν πα-
 ροικῶν οὐρανό, καὶ γονυπετῆ τῆ ἐπω-
 νυμίδου τῆ ἡσῆνος; πῶς δὲ ἀν' δεξώμε-
 θα τὰς παροικητικὰς φωνὰς βοώσας·
 ὁ θεός ἡμῶν ἐπὶ γῆς ὠφθη, ἔ τῶν ἀν-
 θεοποις σιμανεσθῆναι; ὁπασίδου γὰρ
 φησὶ τῆ καὶ σαρκὰ φανεροῦσιν· καὶ σι-
 ανασροφῶν ὀνομάζει τῆ ἐπὶ καροῦ μῆ
 ἀνθεοπων πολιτείαν, ἐν ἣ διμοσιδίων
 ὁ ἀφθονῶ τὸ παροικουόμενον ἔδειξε,

nam Trinitatem consubstantia-
 lem cum adoremus, quartum
 numero non adiciamus; sed v-
 nus est Filius sine initio de Patre
 natus, per quem sæcula facta es-
 se credimus: ramus radici coæ-
 ternus, ille ex Patre * citra flu-
 xum exortus, Verbum ex illa
 mente inseparabiliter & procedens
 & manens. nam etiam si in
 terris visus est, non tamen est a
 generante seiunctus. Hic voluit
 saluare quem formavit, & qui-
 dem saluavit, vterum inhabi-
 tans communem naturæ ia-
 nuam; quem cum sua inhabita-
 tione benedixisset, & genera-
 tione obsignasset, partu qui su-
 pra naturam fuit, ostendit se
 supra rationem fuisse hominem
 factum. Ergo Deus Verbum
 non alter est Christus, & alter
 Deus: duos namque filios na-
 tura diuina non nouit. ille solus
 vnigenitum genuit. vbi enim
 non est coniunctio generantiū,
 ibi dualitas generatorum non
 inuenitur. *In nomine Jesu Chri-*

nam Trinitatem consubstantia-
 lem cum adoremus, quartum
 numero non adiciamus; sed v-
 nus est Filius sine initio de Patre
 natus, per quem sæcula facta es-
 se credimus: ramus radici coæ-
 ternus, ille ex Patre * citra flu-
 xum exortus, Verbum ex illa
 mente inseparabiliter & procedens
 & manens. nam etiam si in
 terris visus est, non tamen est a
 generante seiunctus. Hic voluit
 saluare quem formavit, & qui-
 dem saluavit, vterum inhabi-
 tans communem naturæ ia-
 nuam; quem cum sua inhabita-
 tione benedixisset, & genera-
 tione obsignasset, partu qui su-
 pra naturam fuit, ostendit se
 supra rationem fuisse hominem
 factum. Ergo Deus Verbum
 non alter est Christus, & alter
 Deus: duos namque filios na-
 tura diuina non nouit. ille solus
 vnigenitum genuit. vbi enim
 non est coniunctio generantiū,
 ibi dualitas generatorum non
 inuenitur. *In nomine Jesu Chri-*

* Dionysius
 ineffabili-
 ter legit,
 ἀπὸ τῶν.

Philipp. 2.

*sti omne genu flectitur, caelestium,
 terrestrium & infernorum. Quod
 si alius est Christus præter
 Deum Verbum, necesse est pu-
 rum hominem esse Christum,
 vt stupidi homines dicunt. Si
 autem purus homo est Christus,
 quomodo illum supra eius natu-
 ræ conditionem caelestia veneratione
 & ad inferioris nomen
 genu flectunt? quomodo etiam
 accepturi sumus prophetica o-
 racula clamantia: *Deus noster in**

Baruch. 3.

*terris visus est, & cum homini-
 bus conuersatus? Nam visionem
 dicit hoc ipsum, quod est in car-
 ne manifestatus: & conuersatio-*

ostendit quod tamquam omnipotens & id quod erat mansit propter se, & quod voluit factus est propter nos. Quod si nonnullis occasionem scandali præbent fasciæ, & illa in præsepi reclinatio, & illud in tempore secundum carnem augmentum, & quod in naui dormierit, & ex itinere sit fatigatus, & esurierit in tempore, & quæcumq; facto secundum veritatem homini conueniunt; nouerint se, dum passiones irrident, negare naturam: dumque naturam negant, non credere dispensationem: non credentes vero dispensationem, damnum facere salutis. Nam si ex quo mundus est conditus, quisquam in hanc vitam lapsus est, aliam præter hanc naturæ viam ingressus, id ostendant qui contentiose aduersantur, & tunc demum sua deliramenta contexant. Sed si hæc sunt naturæ communis initia, & Deus Verbum reuera factus est homo, cur qui naturam confitentur, passiones irrident? Alterum igitur ex duobus eligant, aut erubescētes de passionibus, naturam negent, & cum Manichæis consentientes, inter impios censeantur: aut si lucrum ex incarnatione proueniens admittunt, de passionibus non erubescant, quæ naturæ conueniunt. Miror autem hominum amentiam nouum erroris iter ingredientium. Ego namque cum vnum esse Filium sciam, ac pie didicim, vnā incarnati Dei Verbi confiteor † hypostasim: itaque cum vnus sit qui passiones pertulit, & qui miracula perfecit, cur diuiniora reticentes, humiliora per iocum irrident?

† Quod Cyrillus dicit, vna natura Dei Verbi incarnata, & item Athanasius hoc iste dicit, vna hypostasis.

ὅπως πάντοτε ἔστω, καὶ ὁ ἴδιος ἔμεινε δι' ἑαυτὸν, καὶ ὁ ἴδιος ἔγενεν δι' ἡμᾶς. Εἰ δὲ ἴσως σκανδάλου ᾧδράμα γίνεται τὰ ἀσπίργα, καὶ ἢ ἐν Φάτῃ ἀνάκλισις, καὶ ἢ ἐν χρονοῖς κατὰ σάρκα αὐξήσις, καὶ τὸ καθευδῆσαι ἐν πλοίῳ, καὶ τὸ κοπάσαι ὁδοιπορήσαντες, καὶ τὸ πεινῆσαι ἐν καμῶν, καὶ ὅσα τῶν κατὰ ἀλήθειαν γεγονότι συμβαίνει ἀνθρώπων· ἴσως ὡς κωμωδοῦντες τὰ πάθη, ἔρνοῦνται πρὸς φύσιν· ἔρνοῦντο δὲ πρὸς φύσιν, οὐ πρὸς βίον τῆς οἰκονομίας· μὴ πρὸς βίον δὲ τῆς οἰκονομίας, ζημιούονται πρὸς σωτηρίαν. εἰ μὴ γὰρ ἔξωλίθησαν ἀπὸ χυμέσεως κόσμου εἰς βίον ἀνθρώπων, ἐτέραν ᾧδρά τῶν φύσεως βαδίσας ὁδὸν, ἀκινύτωςαν ὁ Φιλόνεικος, ἔτι τότε τῶν οἰκείων ὑφαινόμενοι λήροισι, εἰ δὲ αὐτῆς τῆς κοινῆς φύσεως ἢ ἀρχῆς, ὁ δὲ θεὸς λόγος καὶ ἀλήθειαν ἔγενεν ἀνθρώπων, τὴν χάριν σωμολογούντες πρὸς φύσιν σκώπῃσι τὰ πάθη; ἀλλ' οὐκ ἐκατέβησαν ἔπιλεξάμενοι, ἢ ἐπαχρωμένον τὰ πάθη, ἔρνοῦνται πρὸς φύσιν, καὶ τὰ Μανιχαίων φρονούντες τοῖς ἀσεβέσι σωτῆρας ἔχουσαν· ἢ εἰ περὶ τῆς ἐν τῆς ἐν ἀνθρώπων κέρδος, ὁμολογούντες πρὸς φύσιν, μὴ ἀχρωμένον τὰ τῆς φύσεως συμβαίνοντα πάθη. Θαυμάζω δὲ καὶ πρὸς φρενοβλάθειαν τῆς * κενῆς ὁδοῦ ἀπάτης διατεμνόντων. ἐγὼ γὰρ ἕνα εἶδός τε, καὶ διδαχθεὶς ἑσέως ἕνός, μίαν ὁμολογῶ πρὸς τὴν σαρκωδέσσης θεοῦ λόγου ἰσότησιν· ἑνός τε ὄντος τοῦ τε τὰ πάθη ἰσομείναντος, καὶ τῶν τὰ δαύματα τελεσιουργήσαντος, τὴν χάριν τὰ θεόπερα σιωπῶντες, τὰ ἥπινα κωμωδοῦντες;

* ἐπιπλάττειν
Dionys.

ἵνα γὰρ πτωσῶνται ὅτι θεὸς ὢν, καὶ
 μείνας ὁ ὡς γέρονε σαρκί, καὶ βρέ-
 φου, καὶ ἀνθρώπου, μηδεμίαν ἕξ-
 πῆς τὸ μυστήριον ὑβριζούσης, ὁ αὐτὸς
 καὶ θαυματουργεῖ, καὶ πάρος διὰ
 μὲν τῶν σημείων, τὸ ἔστι ὁ ὡς ἀνιψιό-
 μῳ. διὰ δὲ τῶν παθῶν, τὸ γινώσκαι
 ὁ ἐπλασε πρὸς ἡμᾶς. ἕνα ποίνω
 καὶ αὐτὸν αἰδίως περὶ ἐσθ' ἐξά-
 των σαρκωθέντα ὁμοιομορφῶν ἡμῶν,
 μηδὲν ἐπεισάγοντες τῆ φύσιν νόσον·
 οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἐν τῷ θεῷ. ἀλλὰ
 πάντως ἐκείνο τὸ πολυθρύλλητόν μοι
 ἔροδοι, πλέκοντες συλλογισμοὺς θρά-
 χης ἀδενετέροις. εἰ ἢ τριακὸν φησὶν
 ὁμοούσιος, ἢ τριακὸν ἀπαθῆς. ὁ δὲ θεὸς
 λόγος ἐν τῇ τριάδι ὁραταί, καὶ ὁ λόγος
 ἀρα ἀπαθῆς. εἰ δὲ ὁ θεὸς λόγος ἀπαθῆς,
 ἀντιθέσεται ὁ σωροθεὶς ἕψος παρα
 θεὸν λόγον ἀπαθῆ. * οὕτως ἰσὺν
 θράχης ὑφαίνοισιν ταῦτα λέγον-
 τες, καὶ καθ' ὑδάτων θράφοισιν
 ταῖς κενὰ ταῦτα μὲν πῶντες ἄσπλη-
 ματα. φάσκοντες γὰρ ἑστὶ θεοὶ, ἐμω-
 ρανθῆσαν, καὶ ἐσκοπίθη ἡ ἀσωτέτῳ
 αὐτῶν καρδίαι. λημψὶ γὰρ ὀφθαλμὸς
 ἡλίου ἀκτῖνας καθάρα οὐ δεχεται, καὶ
 ἀδενόδοτα διάνοια πίστεως οὐ παροίεται
 ἕψος. ἕνα ποίνω φημὲν ἡμεῖς; ὅτι καὶ
 λόγον τῆς θεότητος, ἢ τριακὸν ὁμο-
 ούσιος ὅστις ἀπαθῆς. οὐδὲ γὰρ φά-
 σκοντες αὐτὸν πεπονθέναι, τῷ λόγῳ
 τῆς θεότητος φημὲν αὐτὸν πεπονθέναι.
 ἀνεπίδεκτος γὰρ ἡ θεία φύσις παντὸς
 πάθους. ἀλλ' ὁμοιομορφῶν θεὸν λό-
 γον ἕνα τῆς τριάδος σεσαρκῶσθαι,
 διδόναι μὲν τὴν αἰψὴν τῶ νοεῖν τοῖς μῦ-

Vt enim fidem faceret, se, cum
 Deus esset ac Verbum existeret,
 permanendo quod erat factum
 esse carnem, & infantem, & ho-
 minem, tanto sacramento nulla
 mutatione violato, idem ipse
 perficiebat miracula, & sustine-
 bat passiones, per signa quidem
 se mansisse quod erat indicans,
 per passiones autem id se factum
 esse quod formauerat, confir-
 mans. Vnum igitur & eundem
 Filium confitemur, & sempiter-
 num, & in nouissimis tempori-
 bus incarnatum, diuinæ naturæ
 nihil adulterinum adiicientes.
 nihil enim superuacuum est in
 illo throno. Sed illud prorsus
 multorum sermone vulgatum
 dicent, & syllogismos aranearū
 telis infirmiores textent: Si Tri-
 nitas est eiusdem essentiæ, pro-
 fecto Trinitas est impassibilis.
 sed Deus Verbum in Trinitate
 spectatur: Verbum igitur est im-
 passibile. Quod si Deus Verbum
 est impassibile, colligitur ergo
 crucifixum alium esse præter
 Deum Verbum quod est impas-
 sibile. Vere telā aranæ texunt
 qui hæc dicunt, & scribunt in
 aquis, qui has inanes proposi-
 tiones meditantur. Dicentes e-
 nim se esse sapientes, stulti facti
 sunt, & obscuratum est insipiens
 cor eorum. Nam lippus oculus
 solis radios non recipit, & mens
 infirma sublimitatem fidei non
 admittit. Quid igitur nos ad
 ista dicimus? Nimirum quod ad
 rationem attinet diuinitatis,
 consubstantialem & impassibi-
 lem esse Trinitatem. neque e-
 nim cum ipsum dicimus pas-

sum fuisse, ratione diuinitatis passum dicimus: natura namque diui-
 na nullam recipit passionem. Sed confitentem Deum Verbum vnam
 Trinitatis personam incarnatam, iis qui cum fide seiscitantur, cau-

sam afferimus intelligendi quare sit incarnatus. Nam quia Deus Verbum passiones destruere volebat, quarum finis mors erat, & immortalis illa natura passiones in se admittere non poterat: si enim omnis passio compositarum rerum pugna est atque seditio, in immateriali autem & singulari substantia nulla est compositio, non igitur eo pertingit passio, vbi non est compositio: volens igitur, vt prædiximus, destruere passiones quæ rationalem carnem opprimebant, quarum summa arx erat interitus, incarnatur ex Virgine vt nouit ipse Deus Verbum, & habitu formatur vt homo, id enim ipsi placuit, & exinanit semetipsum in forma serui nullam suæ deitatis circumscriptionem admittens: & hoc modo salutem vniuerso hominum generi tribuit, in sua quidem carne passiones destruens, sed suam deitatem seruans impassibilem. Hanc ob causam cum Gabriel nascentis auctoritatem ac potentiam annuntiaret, dixit ad Mariam: *Ipse saluum faciet populum suum a peccatis eorum.* Populus autem non hominis, sed Dei est: neque mundum a peccatis liberare potest quisquis in hanc vitam per corruptionem intrauerit, & non habuerit expers culpæ natiuitatis exordium. Sed necessario idem cum Deus & homo esset, non in duo diuisus, sed vnus permanēs, per id quod ex muliere natus est, se hominē esse demonstrauit: per id autem quod sine coniunctione natus, & quod matrem virginem seruauit, quod Deus esset declaratus est.

Matth. 1.

πίστεως ἐρεστώσι δι' ὃ ἐσαρκώθη. ἐπέ-
 δη γὰρ ἠβούλετο θεὸς λόγος κατεργῆσαι τὰ πάθη, ὧν ἦρας ἡὺ ὁ θάνατος· ὡροσίεσθαι δὲ πάλιν τὰ πάθη ἡ ἀνόλεθρος φύσις οὐχ οἶά τε ἡὺ· εἰ γὰρ πᾶν πάθος εἰσὶς ὅστι καὶ μάχῃ ἦν σωθέντων, ὡς δὲ τὸ ἄυλον καὶ μόνον οὐδέμια σωθέντες, ἐκ ἄρα ἐκεῖ ἐφθάνε πάθος ἑνὸς οὐδὲ σωθέντες τυχάνει· βουλευθεὶς Τριγαροῦ τὰ τυραννοῦτα τῶν λογικῶν σαρκὰ πάθη κατεργῆσαι, κατὰ πρῶτον Φηίδου, ὧν ἀκρόπολις ὑπῆρχεν ὁ θάνατος· σαρκοδοταί ἐκ παρθένου ὡς οἶδεν ὁ θεὸς λόγος· καὶ ζημιᾷζεται ὡς ἀνθρώπος· ποδο γὰρ ἠὺ δόκησε· καὶ κενὸι ἑαυτὸν ἐν δούλου μορφῇ μηδεμίαν τῆς θεότητος περιγραφήν ὑπομείνας· καὶ οὕτω σώζει πᾶν τὸ ἀνθρώπινον ἡὺ· ἐν τῇ σαρκὶ μὲν αὐτὸ κατεργῆσαι τὰ πάθη· φυλάξας δὲ αὐτὸ ἀπαθῆ τῶν θεότητων. διὰ τῆτο καὶ ὁ Γαβριὴλ διαγγηζόμενος τῶν ποδ τεχνέτης ἀνδρῶν καὶ δυνάμιν, ἐβόα πρὸς τῶν Μαρίας· αὐτὸς γὰρ, Φησί, σώσει τὸ λαὸν αὐτὸ ὑπὸ τῆν ἀνομιᾶν αὐτῶν. λαὸς δὲ ἐκ ἀν εἶη ἀνθρώπου, ἀλλὰ θεός· οὐδὲ δὴ ἀπαλλάξει τὸ κόσμον ἀμνηστῶν ὁ μὲν φθορᾶς εἰσαπδήσας εἰς τὸ βίον, καὶ τῶν ζῆλῶ τῆς γνέσεως ἐκ ἐγκυῶς ἀκατηγόρητος· ἀλλὰ ἀναγκαίως ὁ αὐτὸς θεὸς τε ὧν καὶ ἀνθρώπος, οὐ διαιρούμενος εἰς δύο, ἀλλὰ μέρων εἰς, διὰ μὲν ποδ ἐκ γυναικὸς γηνηθέντας, ἄκινῶς ὅτι ἀνθρώπος· διὰ δὲ ποδ ἄσωδιάσως, καὶ φυλάξαι τῶν τεκοδοταν παρθένο, μὲν τυροῦ μῆκος ὅτι ὅτι θεός.

ἔσωσε

* ἡ λαὸν
αὐτῶν πρὸς
Ἰησοῦν

ἔσωσε ⁽¹⁾ * κόσμον Ἰησοῦς ὁ Χριστός, ἑλθὼν ἐπὶ γῆς καὶ τοῖς ἀνθρώποις σω-
μασραφεῖς. εἰ δὲ ὁ Χριστός ψιλὸς
ὄσιν ἀνθρώπος, καὶ ἐκ αὐτοῦ ὁ θεὸς
λόγος, πῶς ἔκτισε τὰ πάντα ἐν ἀρχῇ
πότε ἐκ ὧν; εἰ γὰρ μεταγενέστερος τῆς
δημιουργίας ὁ ἀνθρώπος, εὐδελον ὡς
τοῖς παρ' αὐτῶν τῶν γένεσιν ἐκ ἐξαρί-
στατο ὁ Χριστός, οἷα δὴ μεταγενέστερος
παραχθείς ὡς ψιλὸς ἀνθρώπος. πῶς
οὐ Πάυλος ἐβόα· εἰς κύριος Ἰησοῦς ὁ
Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα; εἰ γὰρ διὰ
Χριστὸν τὰ πάντα, εὐδελον ὅτι Χριστός
θεὸς ὄσιν λόγος, τῆς διαγενέσεως βοῶν-
τος· ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος
ἦν παρὸς ⁽²⁾ θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λό-
γος. Ἐὰν ἦν ἐν ἀρχῇ παρὸς ⁽³⁾ θεόν.
πάντα δι' αὐτῶν ἐγένετο. εἰ γίνω ὁ δια-
γενέσθαι βοῶν, ὅτι διὰ τῶν λόγων τὰ πάντα
ἐγένετο· καὶ ὁ Πάυλος τῆς ἐπιμωδίας
λέγει· εἰς κύριος Ἰησοῦς Χριστός δι' οὗ
τὰ πάντα, εὐδελον ὅτι Χριστός θεὸς ὄσιν
λόγος. εἰ δὲ παρὰ τὸν θεὸν ἐν ταῖς
θείαις γραφαῖς φωνάζει, ἐν αἷς κέκλη-
ται ἀνθρώπος, τῆς Πέτρου λέγοντος·
Ἰησοῦν ⁽⁴⁾ δὸν Ναζαρετ ἀνδρα· καὶ
τῆς Παύλου λέγοντος· ἐν ἀνδρὶ ὡς ὤρε-
σε, πρὸς τὴν ἀραγῶν καὶ αὐτῶν τῆς δεσποῦ
παρὸς αὐτῶν λέγοντος· Ἐμε ζητεῖτε
δοκτεῖναι ἀνθρώπον; ἴσως αἰνῶς ἢ διὰ
νωθείου ἀπελείφθηται τῆς γραφικῆς
ἐννοίας, ἢ διὰ πονηρίου παρὸς τῶν
ἑαυτῶν μοχθηρίου διασρέφοισι τὰ
καλῶς γραφέντα· καὶ ἀνθρώπος γὰρ
ὄσιν καὶ ἀλλήλων ὁ Χριστός· ἀλλὰ τῆς
γένεσιν, οὐ παρὰ τὸν θεὸν εἰ μὴ μόνον
θεός. ὡς γὰρ θεὸς οὐ κτιστός, οὕτως
ὁ αὐτὸς καὶ ἀνθρώπος οὐ φησὶς·

Saluauit mundum Iesus Chri-
stus ubi venit in terras, & cum
hominibus conuersatus est.
Quod si Christus purus homo
est, & non ipse Deus Verbum,
quomodo in principio creauit
omnia, qui tunc, vt ipsi dicunt,
non erat? Nam si postremus in
creaturis homo fuit, liquet iis
quæ ante illum fuerant, crea-
tionem largiri non potuisse
Christum, quippe qui vt pu-
rus homo posterius productus
fuit. Quomodo igitur Paulus
ait: *Vnus Dominus Iesus Chri-*
stus per quem omnia? Nam si per
Christum omnia, liquet Chri-
stum esse Deum Verbum, euan-
gelista testante: *In principio e-*
rat Verbum, & Verbum erat
apud Deum, & Deus erat Ver-
bum. hoc erat in principio apud
Deum. omnia per ipsum facta
sunt. Si igitur euangelista di-
cit, omnia esse per Verbum fa-
cta, & hoc ipsum beatus Pau-
lus interpretans ait: *Vnus Do-*
minus Iesus Christus per quem
omnia; liquet Christum esse
Deum Verbum. Quod si voces
proferunt ex diuinis literis, in
quibus homo est appellatus,
cum dicat Petrus: *Iesum a Na-*
zareth, virum approbatum a Deo.
& Paulus asserat: *In viro in quo*
statuit, fidem prebens omnibus.
& ipse Dominus de se fateatur:
Quid me queritis interficere ho-
minem? nouerint se aut per
segnitiam non assequi scriptu-
ræ intelligentiam, aut per ma-
litiā quæ bene scripta sunt,
ad suam improbitatem per-
uertere. Nam & homo est re-
uera Christus, sed hoc factus

est, cum prius non esset nisi tantummodo Deus. Sicut enim Deus est
non creatus, sic idem quoque homo est non imaginatione fictus:

Concil. Tom. 6.

K k k

& quemadmodum Patri secundum diuinitatem consubstantialis, sic idem ipse matri secundum carnem cognatus, ita ut vbique veritas mysterii præfulgeat, omnisque deceptionis fraus remota sit. Quod si Virgo non Deum genuit, nec magno digna erit illa inuiolata miraculo: multæ siquidem & aliæ mulieres iustos homines huic sæculo protulerunt. Si autem prophetarum voces mysterium adeo ineffabile præcipientes clamant: *Ecce virgo in utero habebit, & pariet filium, & vocabunt nomen eius Emmanuel: quod interpretatus est Gabriel, dicens: Nobiscum Deus; cur propter nascentis inclinationem, gloriam parientis amputant? Sed profus illud opponent ac dicent: Omne quod nascitur, eiusdem generis est cum generante. si igitur homo est quæ genuit, necesse est hominem quoque esse qui ex ea natus est. Recte equidem dicitis: sed tunc pariens eiusdem generis partum edit, cum secundum naturam progreditur partus. naturalis autem partus exordium corruptio est, quia commixtio quoque corruptionem præcedit: hic vero cum huius iniuriæ ne cogitatio quidem fuerit, sed miraculum supra rationis captum effectum sit, vbi supra naturam est partus, ibi qui nascitur, Deus est. Confitemur igitur eundem & mundum condidisse, & legem dedisse, prophetas quoque inspirasse, & in nouissimis temporibus incarnatum, & apostolos ad salutem gentium ac populorum expiscatum fuisse. Fugiamus igitur turbidos & cœnolos deceptionum riuos, hæreses inquam cum Deo pugnantes:*

καὶ ὡσπερ τῶ πατρὶ καὶ τῶ θεῷ οὐκ ὁμοούσιος, οὕτως ὁ αὐτὸς καὶ τῆ παρθένης καὶ τῶ σαρκὰ ὁμόφυλος, πανταχοῦ τῆς ἀληθείας ἡ μυστηρίου περιλαμπύσης, καὶ πάσης ἀπάτης χορηγούσης. εἰ δὲ μὴ ἔτεκε θεὸν ἢ παρθένος, οὐδὲ πολλοὶ θαύματος ἀξία ἢ ἀφθοροσ· πολλὰ γὰρ καὶ ἄλλα γυναικες ἐκαρποφόρησαν τῷ βίῳ δικαίους. εἰ δὲ θεωρητῶν γλώσσαι τὸ ἄρρητον θεωρητῶν γλώσσαι μυστηρίων, βοῶσιν· ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξει υἱόν, καὶ καλέσονται τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐμμανυήλ· ὁ ἐρμηνεύων ὁ Γαβριήλ, φασὶ· μὴ ἡμῶν ὁ θεός· τῆ χάριν διὰ τῶ τῆ παρθένης συγκατάθεσιν, τῶ δόξαν τῆς τεκούσης θεοκτόποισιν; Ἀλλ' ἀπειθέσαι πάντας τῆτο· πᾶν τὸ ὑπεκτιμῶν, φασὶ, ὁμόφυλον ὑπερῆχ τῆ ὑπεκτιμῶσιν· εἰ τοίνυν ἀνθρώπος ἡ τεκούσα, ἀνθρώπος ἀναγκαίως καὶ ὁ τεχθεὶς. διότι φασὶ πατὴρ ὡ οὗτοι· ἀλλὰ τὸ ὁμόφυλον ὑπεκτεῖ ἢ ἀδίνουσα, ὅταν καὶ φύσιν θεωρεῖται ὁ τόκος· φασὶ γὰρ τε τόκου τὸ θεωροῦν ὁμοῦ φθορῶν· ἐπειδὴ καὶ μίξις θεωρητῶν τῆς φθορῶν· ἐνθάδε δὲ τῆς ὑβρεως ταύτης, οὐδὲ ἐννοία· ἀλλ' ἐξ ἀδιάδη ὑπερ λόγον τὸ θαύμα· ὅπου ὑπερ φύσιν ὁ τόκος, ἐκεῖ ὁ τεχθεὶς θεός. Οἰμολογοῦμεν τοίνυν τὸ αὐτὸν, καὶ τὸ κόσμον ὡραζαζόντα, καὶ τὸ νόμον δεδωκότα, καὶ ἐν θεωρητῶν ἐμπνέσαντα, καὶ ἐπὶ ἐξάτων σαρκωθέντα, καὶ τῶν ἀποστόλων εἰς σωτηρίαν ἐθνῶν τε καὶ λαῶν ἀλιβύσαντα. Φύγωμεν οὖν τῶν δουλοειδῶν καὶ βορβοροειδῶν ἀπάτης ῥύακας· ταῖς θεομαχίαις λέγω αἰρέσεσ·

Ifa. 7.

Marth. 1.

πὺν Ἀρείου μαγίῳ διαεροδοσεν πὺν
 ἀμέλειον τελάδα· πὺν Εὐνομίῳ πὺν
 μαν παεικλείουσαν τῆ γῶσῃ τῆ ἀκατέ-
 ληπὸν Φύσιν· πὺν Μακεδονίῳ λύσαν
 χλωέουσαν πῆς θεότητος τὸ ἀχλωέως
 ἐκπρωβόμῳρον πνεύμα· καὶ τῆ νεότη-
 κτον πῶν πὺν καμνὺ βλασφημίαν,
 πὺν **ⲓ**ουδαϊσμὸν καὶ πολὺ εἰς βλα-
 σφημίῳ νικῶσαν. **Ⲙ**ὲν γὰρ **ⲓ**ὄντα
 ἰὸν ἀθετῶσι, ζημιουῶτες πὺν ρίζῳ τῆ
 κλάδου· **Ⲙ** δὲ, τῶ ὄντι **Ⲙ** ἔτρον ἐ-
 πεισάχουσι, σπλιτῶντες ὡς πολὺ γο-
 ρον πὺν ἀκήρατον Φύσιν. εἰπωμῳ οὐῶ
 μῳ Παύλου· Χειρὸς ὅστιν ἐ ἐρῶν
 ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρῳ ἐν· Ιου-
 δαϊσμὸν γὰρ καὶ Ἑλλῶα διὰ τῆ βαπτίσμα-
 τος εἰς ἓνα καμνὸν ἐκλυσεν αὐθεροπον,
 ἐνώσας τῆ διωάμει τὰ πῆς πολιτείας
 διεσῶτα. Φελεῖτωσαν πὺν κατῳκρι-
 σιν **Ⲙ** νεωτροποιοὶ εἰς ἀσέβειδου· εἰ γὰρ
 τὰ μὲν διεσῶτα εἰς συμφωνίῳ λῶῶσῃ
 ὁ δὲ ἐνώσας εἰς δυάδα τὸ γὰρ ἐπὶ αὐτοῖς
 διηρέθῃ. Ἀλλὰ λοιπὸν τὸ μήκος τῆν λό-
 γων ἄφρῆς, ὅπῃ πὺν σωτομίῳ ἐλῶ-
 σματῆ τῆ ὀρθοῶ δόγματος. εἰ τις θέλει
 γνῶναι καὶ ἀλήθειῳ ὅπῃ αὐτὸς ὅστιν ὁ
 εἰς καὶ μόνος υἱός· ὁ περὶν **ⲓ** Ἀβραάμ
 γένεσῳ ἂν, καὶ ἐπὶ ἐξάτων περὶ
 φασίας Ἐφῆα καὶ ἡλικία καὶ σαρκῆ· ἐχ
 γὰρ αἰεὶ ἡ θεότης αὐτῆ τὸ τέλειον· ἐρο-
 τάτω Παῦλον, καὶ αὐτὸς βροντήσῃ
 πὺν ἀσέβειδου, δεικνῆς ὅπῃ καὶ ὅτῃ Ιου-
 δαϊσμὸν περὶ ελῶν τὸ καὶ σαρκῆ θεὸς
 ὑπαρχῆς περὶ αἰώνιος. Φάσκων γὰρ
 περὶ τῆν Ιουδαϊσμὸν, καὶ σεμνωῶν. τὸ
 ἀχαρίσον καὶ θεομάχον ἔθνος διὰ πὺν
 ρίζῳ **ⲓ** Ἀβραάμ καὶ τὸ σπέρμα
ⲓ δεσπότην Χειρὸν, οὕτως λέγῃ·

& ingratam illam Deoque rebellem gentem propter Abraham gentis
 radicem, & eius semen Christum Dominum collaudaret, sic dixit:

Concil. Tom. 6.

Arii infaniam diuidentem indi-
 uiduam Trinitatem: Eunomii
 audaciam, quæ intra cognitio-
 nis nostræ terminos naturam
 incomprehensibilem includit:
 Macedonii rabiem, quæ Spiritum
 inseparabiliter proceden-
 tem a deitate seiungit: hanc
 quoque nuper fabricatam no-
 uamque blasphemiam, quæ Iu-
 daismum, quod ad blasphemie
 magnitudinem, longe superat.
 Illi namque dum eum qui Filius
 est, reprobant, ramo radicem
 priuant: hi vero ultra hunc qui
 est Filius, alium adiicientes,
 intemerabilem naturam tam-
 quam multigenam denotant.
 Dicamus ergo cum Paulo: *Chri-*
stus est pax nostra, qui fecit utra-
que unum. nam Iudæum & Græ-
 cum per baptismum in vnum
 nouum hominem condidit,
 vniens potentia quæ conuer-
 satione dissidebant. Horreant
 damnationem nouæ impietatis
 auctores: siquidem cum dissi-
 dentia in vnam concordiam v-
 nita sint, is qui vniuit, quan-
 tum in illis fuit, in duo est diui-
 sus. Sed iam omiſſa sermonis
 longitudine, ad compendium
 veri dogmatis veniam. Si quis
 cupit vere cognoscere illum ef-
 ſe vnum ac solum Filium, qui
 est antequam Abraham fieret, *Ioan. 8.*
 & in nouissimis proficiebat a- *Luc. 2.*
 tate ac sapientia secundum car-
 nem, nam eius diuinitas sem-
 per est perfecta, interroget Pau-
 lum qui pietatem personabit,
 ostendens eum etiam postquam
 ex Iudæis secundum carnem
 extitit, Deum esse ante sæcula.
 cum enim de Iudæis loqueretur,

Kkk ij

Rom. 9.

[*Quorum est adoptio filiorum.*] clamabat enim Deus per prophetas: *Filius meus primogenitus Israel*, [& gloria,] nam iis quos Deus tamquam nutrix gestabat, immensam gloriam assidua miracula conferebant. [& testamenta,] per quæ ipsi Abraham multiplicatio & benedictio est promissa. [& legislatio,] illa in monte digito Dei scripta.

* Hoc non est in Græco, sed in Dionysio, & certe requiritur.

Genes. 22.

* [& obsequium,] quo diuino cultui seruiebant. [& promissa,] tum illa terra Palæstinæ, tum omnes gentes per semen Abrahamæ benedicendæ. [quorum patres,] qui in erroris nocte tamquam fidei luminaria sunt exorti. neque vero hucufque stetit beatus Paulus. non enim ex quo fuit ille ex Maria partus, ex eo esse cœpit Verbi principio carentis initium; sed mox intulit, [secundum carnem,] vt manifestationē illam factam in carne, non generationem secundum diuinitatem indicaret. Quisnam igitur Christus hic sit ex Virgine natus, hic in spelunca, vt ipse nouit, collocatus, hic in præsepi reclinatus, hic tempore secundum carnem auctus, hic qui vsque ad infimas partes terræ descendit, hic qui omnia quæ carnis sunt, subiit, vt fidem faceret vere se hominem factum fuisse, hic qui non alius est ab eo qui descendit, sed qui descendit, ipse est & qui ascendit: non enim prius ascendit, sed descendit, vt pote qui non secundum progressionem Deus est, absit, sed propter suam misericordiam homo, nam hac re indigebamus: hic inquam quinam sit, noli a me aut ab alio aliquo discere, sed a beato Paulo, qui Filium ab ipso Patre per reuelationem didicit, ac dixit:

Ephes. 4.

ὦν, Φησὶν, ἡ ὑποδοσία. ἐβόα γὰρ θεὸς ἐν
 πνεύματι· υἱὸς πνευματικός μου
 Ἰσραὴλ. καὶ ἡ δόξα [μὸδ.] ἀμετρον
 γὰρ πνευσάδαι δόξαν πῶς ἑφο-
 φορουμένοις τὰ ἐπάλληλα θαύματα.
 καὶ αἱ διαθήκαι. αἱ πρὸς Ὁ Αβραάμ
 τὸ πλῆθος καὶ τὴν εὐλογίαν ἑρεγ-
 γυῶσαι. καὶ ἡ νομοθεσία. ἡ ἐν ὄρει
 δακτύλῳ θεοῦ γραφεῖσα. * καὶ αἱ ἐ-
 παγγελίαι. ἡ τε γῆ τῆς Παλαιστίνης,
 καὶ τὸ διὰ σπέρματος τοῦ Αβραάμ
 εὐλογηθῆναι πάντα τὰ ἔθνη. ὦν Ὁ
 πατέρες. Ὁ ἐν τῇ νυκτὶ τῆς πλάνης
 αἰαπίλαντες, ὡς πτεῖρας φωστῆρες.
 καὶ ὅς ὦν ὁ Χριστός. καὶ ἐκ ἑστὴ μέ-
 χει τούτων Παῦλῳ. οὐδὲ γὰρ ἀφ'
 οὐ ὁ ἐκ Μαρίας πίκος, ἐκποτε τοῦ
 ἀναρχοῦ λόγου ἢ ὑπαρχῆς· ἀλλ' ὡς
 ἐπήγαγε, τὸ κατὰ σὰρκα. ἵνα ὑπο-
 σημαίνηται τὴν κατὰ σὰρκα φανέρω-
 σιν, ἀλλ' οὐ * κατὰ τὴν θεότητα γήνησιν.
 τίς μὲν οὖν ὅστιν ὁ Χριστός ὁ ἐκ πα-
 τέρων γήνησιν, ὁ ἐν ἀπληρώ χωρη-
 θεῖς ὡς ἴδεν, ὁ ἐν φάτνῃ ἀνακλι-
 θεῖς, ὁ πρὸ χρόνου κατὰ σὰρκα ἀυξήσας,
 ὁ μέχει τῆς κατωτάτης τῆς γῆς κατα-
 βαῖς, ὁ πάντα τὰ τῆς σαρκὸς ὑπομεί-
 νας, ἵνα πτωσῆται ὅτι κατὰ ἀλήθειαν
 γέγονεν ἀνθρώπος, ὁ ἐκ ἀλλῶ ὦν
 πρὸς Ὁ καταβύτα, ἀλλ' αὐτὸς ὦν
 καὶ ὁ καταβαῖς, καὶ ὁ ἀναβαῖς· οὐ γὰρ
 ἀνέβη πρὸ τῆς γῆς, ἀλλὰ κατέβη, οἷα δὴ
 ἐκ ἐκ πνευματικῆς θεός, μὴ γήϊοιο, ἀλ-
 λά δι' ὑποκαταγωγῆς ἀνθρώπος. τού-
 του γὰρ ἐδεόμθα. μὴ παρ' ἐμοῦ μάθης
 ἢ πρὸ ἄλλου ἑνός· ἀλλὰ πρὸ Παύ-
 λου τοῦ παρά πατρὸς ἐν ὑποκαλύψῃ
 μαθόντος Ὁ υἱόν, καὶ φάσκοντῶ·

* ἡ δευτέρα
 δι' ἡς οὐδ'
 ἕλκεται.

* ἡ τὴν
 εὐνοίαν

* ἡ ἀνα-
 κλίσις.

ὅτε δὲ βίβηκεν ὁ θεὸς ὁ ἀφορέσας
 μεῖν κοιλίας μηδὲς μου, καὶ καλέ-
 σας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ Ἰησοῦ κα-
 λυψαί (Ⓜ) ἵόν αὐτὸν ἐν ἐμοί. ὅσοι γὰρ σε
 διδάξῃ ἁληθῶς ὡς ὅστιν Ἰησοῦς ὁ Χρι-
 στός, βρωῖν· ὅξ ὧν ὁ Χριστός τὸ κτ' σαρκί-
 κα, ὁ ὧν ἐπὶ πάντων θεὸς βίλογητος εἰς
 ἑὸν αἰῶνα. ποῖον ἄφροδυσιν συκο-
 φανίας ἐκ ἁποπειχθεὶ τὰ Παύλου
 ῥήματα πῶς φιλολοιδόροι; εἶπεν αὐ-
 τὸν Χριστόν, ἵνα δείξῃ ὅτι κτ' ἁλη-
 θεῖον γέγονεν αἰθέροπος· εἶπεν αὐτὸν
 ὅξ Ἰουδαίων τὸ κτ' σαρκίκα, ἵνα δείξῃ
 ὅτι ἐκ ἀφ' οὗ ἐσαρκώθη ἐκτεπε μόν-
 ν (Ⓜ) ἵσαρχα· εἶπεν αὐτὸν ὄντα, ἵνα
 ἀναρχὸν βρονησί· εἶπεν αὐτὸν ἐπὶ
 πάντων, ἵνα τῆς κήσεως διασώτῃ
 κηρύξῃ· εἶπεν αὐτὸν θεόν, ἵνα μὴ
 πρὸς τὰ πάθη καὶ τὸ γῆμα δελεα-
 δέντες, πῶς ἀνώλεθρ (Ⓜ) αὐτὸν ἄρη-
 σάμῃα φύσιν· εἶπεν αὐτὸν βίλογη-
 τὸν, ἵνα ὡς παντοκράτορα προσκυνη-
 σωμεν, ἀλλ' οὐχ ὡς σκώδουλον συκο-
 φαντῶμεν· εἶπεν αὐτὸν εἰς ἑὸν αἰῶ-
 να, ἵνα δείξῃ ὅτι ἡμεῖς οὐ λόγον τούτοις
 δημιουργήσας, αἰδέως ἐν αὐτοῖς θεο-
 λογοῦμεν. Εργοντες οὖν (Ⓜ) Χριστόν κτ'
 ὄντα θεόν, καὶ βίλογητόν, αὐτὸν προσ-
 κυνησάμεν λέγοντες πρὸς ἑὸν ἐπε-
 ροδόξοις· εἰ τις πνεῦμα Χριστοῦ ἐκ
 ἔχῃ, ὅσοι ἐκ ἐστὶν αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ νοῦν
 Χριστοῦ ἔχοντες· διὸ καὶ προσδεχόμε-
 νῃα πῶς δόξῃ τῷ μεγάλῳ θεῷ ὁ
 σωτήρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὃς ἁπο-
 δώσῃ τοῖς μεν βίσεβοσι, ἅ τῆς δόξης
 ἔπαθλα· τοῖς δὲ ἀπειθεῖ, ἅ τῆς πάλ-
 μης ἐπὶ χεῖρα. Ταῦτα δὲ πρὸς πῶς
 ὑμεῖς ἐπέτελαμεν ἀγάπῃ, ἐκ
 τῆς ὑμετέρον προστραπέντες λιβέλλ-
 λων, ὧν πρὸς ἡμᾶς διεπέμψατε

Cum autem placuit Deo, qui Galat. 1.
segregavit me ex utero matris
mea, & vocavit per gratiam
suam, ut revelaret Filium suum
in me. Is namque quinam fit
Iesus Christus, vere te doce- Rom. 9.
bit, clamans: Ex quibus Chri-
stus secundum carnem, qui est
super omnia Deus benedictus in
saecula. Quem aditum calum-
niam hæc beati Pauli verba iis
qui conuiciari student, non ob-
struant: Dixit eum Christum,
ut ostenderet vere hominem
factum: dixit eum ex Iudæis se-
cundum carnem, ut indicaret
non ex quo incarnatus est, ex
eo esse cœpisse: dixit eum esse,
ut initium non habere declara-
ret: dixit eum super omnia, ut
creaturæ totius esse Dominum
prædicaret: dixit ipsum Deum,
ne illius passionibus & habitu
decepti, immortalem eius natu-
turam negemus: dixit benedi-
ctum, ut eum tamquam omni-
potentem adoremus; non tam-
quam conferuum calumniemur:
dixit eum in saecula, ut ostendat,
qui ea saecula verbo
condidit, perpetuo in ipsis ut
Deum prædicari. Cum igitur
habeamus Christum & Deum
esse, & benedictum, ipsum ado-
remus, dicamurque aduersus eos
qui aliter sentiunt: Si quis spi- 1. Cor. 2.
ritum Christi non habet, hic non
est eius. nos autem sensum Chri-
sti habemus: ideoque expectamus
gloriam magni Dei & saluatoris
nostri Iesu Christi, qui reddet his
quidem qui pie sentiunt, suæ fidei
premia: iis autem qui eum re-
probant, suæ audaciæ mercedem.
Hæc vestræ caritati direximus,
vestris permoti libellis, quos
ad nos misistis, significantes

pestiferos quosdam homines ac verborum portenta proferentes in vestram regionem irruisse, studentes peruerfis scriptis, & oppositionibus falsi nominis scientiæ simplicem ac puram rectæ fidei speciem peruertere. Sed ego vos iterum beati Pauli verbis admonco:

Coloss. 2. Videte ne quis vos decipiat per philosophiam & inanem fallaciam secundum traditionem nugacium hominum, & non secundum Christum. Fundamentum enim aliud piæ fidei nemo potest ponere, præter id quod positum est, quod est Christus Iesus. State igitur in vno spiritu, vnanimis collaborantes fidei euangelii, & in nullo terreamini ab aduersariis, sed custodite traditiones quas accepistis a sanctis ac beatis patribus qui apud Nicæam rectam fidem ediderunt, & a sanctis ac beatis viris Basilio & Gregorio, & reliquis qui cum illis eadem senserunt, quorum nomina sunt in libro vitæ. Omnem vobiscum fraternitatem ego & qui mecum sunt salutamus. [Data constantinopoli, Consulatu piissimorum Theodosii Augusti V. & Valentiniani IV.

Φήσαντες λυμεῶνας ἰνας καὶ τερα-
 τολόγους αἰθεροποιεῖσθαι ἐπεισοφρή-
 σαι τῇ ὑμετέρᾳ χώρᾳ, βουλομένοις
 διὰ πονηρῶν γραμμάτων, καὶ τῆς
 ἀπίστεως τῆς ψευδωνύμου γνώσεως
 διαστρέφειν τὸ ἀπλοῦν καὶ ἀμαρτανό-
 τον τῆς ὀρθοδόξου πίστεως κάλλος.
 Ἄλλα τὰ τῆ μακαρίου Παύλου καὶ πα-
 λιν φημὶ πρὸς ὑμᾶς· βλέπετε μὴ
 τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγαγὼν διὰ τὴ φι-
 λοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, καὶ πλεῖ-
 στὰς παραδόσεων τῆς εἰκαμοβούλων αἰθερο-
 ποιῶν, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν. Σημίμιον γὰρ
 ἄλλον οὐδεὶς δύναται εἶναι δισθεοῦς
 πίστεως παρὰ τὸ καίμιμον, ὅς ἐστιν Ἰη-
 σοῦς Χριστός. Σηκετε πόινω ἐν ἐνὶ πνύ-
 ματι, μία ψυχὴ συναθροῦντες τῇ
 πίστι τῆς διαγωγῆς καὶ μὴ πλυρόμοιοι
 ἐν μηδενὶ ἑσθὶ τῆς ἀντικειμένων, ἀλλὰ
 φυλάττοντες τὰς παραδόσεις αἱς ἄρε-
 λάβετε τῆς ἁγίων καὶ μακαρίων πα-
 τέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ πλεῖς ὀρθοδόξου
 πίστεως ἐκδεμένων, καὶ τῆς παρὰ τὸ ἁγιον
 καὶ μακαριον Βασίλειον & Γρηγόριον,
 & τῆς λοιπῶν τῆς αἰπίης ὁμοφρό-
 νων, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βιβλῶ ζωῆς.
 Πᾶσαν πλεῖς σὺ ὑμῖν ἀδελφότητά
 ἐγώ τε καὶ ὁ σὺ ἐμοὶ προσαγο-
 ρέομεν.

*Coloss. 2.**1. Cor. 3.**Philipp. 2.*